

Debreceni Ítéltábla

Pkf.II.20.085/2026/2. szám

A Debreceni Ítéltábla a Dr. Barbalics Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Barbalics István ügyvéd, cím) által képviselt 'kérelmező neve' (cím) kérelmező által – a ... elnök által képviselt ... Törvényszék (cím) kérelmezett ellen vagyoni elégtétel iránt indított nemperes eljárásban a Debreceni Törvényszék 8.Pk.21.620/2025/9. számú végzése ellen a kérelmező által 10. sorszámon előterjesztett fellebbezés folytán indult másodfokú eljárásban meghozta a következő

v é g z é s t:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság végzésének nem fellebbezett részét nem érinti; a fellebbezett részében helyben hagyja.

Kötelezi a kérelmezőt, hogy fizessen meg a Magyar Állam javára – az állami adó- és vámhatóság 10032000-01070044-09060018 számú illetékbevételi számlájára – legkésőbb ezen végzés meghozatalának keltétől számított 60 (hatvan) napon belül 45 378 (negyvenötezer-háromszázhetvennyolc) forint fellebbezési illetéket. Az illeték megfizetése során a Debreceni Ítéltábla megnevezését, a bírósági ügyszámot, valamint a fizetésre kötelezett adóazonosító számát közleményként fel kell tüntetni.

Ez ellen a végzés ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s

A tényállás

[1] A kérelmező jogelődje, 'kérelmező jogelődjének neve' mint a per egyik felperese, valamint 'alperes neve' alperes között kártérítés megfizetése tárgyában a 2005. június 28. napján érkezett fizetési meghagyás iránti kérelemmel, ellentmondás folytán perré alakult eljárás indult a Karcagi Járásbíróság (korábbi nevén: Karcagi Városi Bíróság) előtt P.20.131/2006. számon, amelyet egyesítettek a P.20.125/2006. számú perhez, és amely a későbbiekben P.20.104/2008., majd P.20.255/2025. számon folytatódott.

[2] A perben 2025. július 25. napján jelentette be a kérelmező, hogy a jogelődje 2024. március 25. napján elhunyt, örökösei 1/3 - 1/3 – 1/3 -ad arányban a kérelmező, valamint 'örökös1 neve' és 'örökös2 neve'. A Szolnoki Járásbíróság a 2025. szeptember 10. napján kelt és 2025. október 7. napján jogerőre emelkedett végzésével megállapította a kérelmező jogutódlását.

[3] A per a járásbíróság előtt jelenleg is folyamatban van.

A kérelem és az ellenirat

[4] A kérelmező kérelmében a polgári peres eljárás elhúzódása miatt a kérelmezettet a per 2005. június 28. napjától 2025. november 18. napjáig számított 7447 nap időtartama után 2 978 800 forint vagyoni elégtétel megfizetésére kérte kötelezni.

[5] A kérelmezett elleniratában a kérelem elutasítását kérte. Előadta – egyes időtartamok levonásának indokoltsága mellett, többek között –, hogy a jogelőd 2024. március 25. napján elhunyt, így a jogutód csak ezen időpontig jogosult az igény jogelőd címén való előterjesztésére azzal, hogy az összeg 1/3-ad része illeti meg. 2024. március 25. és 2025. október 7. napja között nem volt peres fél a kérelmező, így saját jogon csak a 2025. október 7.

és november 18. napja közötti 43 napos időtartamra terjesztheti elő a kérelmét. Arra is hivatkozott, hogy a hagyatékátadó végzés 2024. november 7. napján emelkedett jogerőre, a jogutódlást a kérelmező azonban csak 2025. július 25. napján jelentette be, ezért a hagyatékátadó végzés keltét követő 30 nap elteltét követően felmerült 232 nap indokolatlanul és szükségtelenül telt el a kérelmező érdekkörében felmerülő okból.

Az elsőfokú végzés

[6] Az elsőfokú bíróság a fellebbezéssel támadott végzésével kötelezte a kérelmezettet, hogy fizessen meg a kérelmezőnek 15 napon belül 1 004 267 forint vagyoni elégtételt és 25 194 forint perköltséget. Ezt meghaladóan a kérelmet elutasította. Kötelezte a kérelmezőt, hogy fizessen meg 58 980 forint eljárási illetéket a NAV illetékbevételi számlájára, valamint megállapította, hogy 30 384 forint meg nem fizetett eljárási illeték az állam terhén marad.

[7] A végzés indokolásában a polgári peres eljárás elhúzódásával kapcsolatos vagyoni elégtétel érvényesítéséről szóló 2021. évi XCIV. törvény (a továbbiakban Pevtv.) 15. §-ának (3) bekezdése alapján a kérelmezett által megjelölt időtartamokkal nem találta csökkenthetőnek a per számított időtartamát.

[8] Részben osztotta azonban a kérelmezettnek azt a hivatkozását, hogy a vagyoni elégtétel összegére kihatott az, hogy a kérelmező jogutódként jár el. A Debreceni Ítéltábla Pkf.II.20.149/2025/2., Pkf.II.20.289/2023/2., Pkf.II.20.149/2025/3. és Pkf.I.20.313/2025/2. számú végzéseinek felhívásával kifejtette: a kérelmezők észszerű időn belüli befejezéshez való joga személyükben csak akkortól érvényesülhetett, amíg félként a perben részt vehettek, azt megelőzően csak a jogelődjük perbeli részvétele okán lettek jogosultak vagyoni elégtételre. Az a jogkövetkezmény, hogy az eljárásjogi jogutódlás folytán úgy kellett tekinteni, mintha az eljárásban mindvégig részt vettek volna, nem eredményezheti azt, hogy több vagyoni elégtételre lennének jogosultak, mint amely jogelődjüket összesen megillette volna.

[9] Mindezek alapján az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a 2025. június 29. napjától a perbeli jogutódlás megállapításáig, 2025. október 7. napjáig eltelt 7406 napra járó 2 962 400 forintnak csupán a harmada, azaz 987 467 forint jár a jogelőd jogán a kérelmezőnek, saját jogán pedig a 2025. október 8. és 2025. november 18. közötti 42 napra további 16 800 forint, összesen 1 004 267 forint, melynek megfizetésére kötelezte a kérelmezettet, ezt meghaladóan utasította el a kérelmet.

[10] A kérelmező pernyertességének arányát 34%-ban határozta meg és a kérelmezettet kötelezte a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 81. §-ának (1) és (5) bekezdése alapján ebben az arányban a felszámított, a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi és kamarai jogtanácsosi költségről szóló 17/2024 (XII.9.) IM rendelet (a továbbiakban: Ükr.) 3. §-a (1) bekezdésének a) pontja és (3) bekezdése szerint meghatározott ügyvédi munkadíjból álló költsége megfizetésére. A Pp. 83. §-ának (3) bekezdése alapján a pervesztességéhez igazodóan kötelezte a kérelmezőt az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 42. §-a (1) bekezdésének g) pontja alapján meghatározott összegű illeték arányos részének viselésére, míg úgy rendelkezett, hogy a kérelmezett az Itv. 5. §-a (1) bekezdésének c) pontja szerinti személyes illetékmentességére tekintettel a további illeték az állam terhén marad.

A fellebbezés és a fellebbezésre tett észrevétel

[11] Az elsőfokú bíróság végzésével szemben a kérelmező terjesztett elő fellebbezést, kérve annak megváltoztatását és a kérelmezettet terhelő vagyoni elégtétel összegének 1 512 600 forinttal, összesen 2 978 800 forintra felemelését; a kérelmezett további

37 815 forint első- és másodfokú költségében marasztalását, valamint az illeték fizetésében mellőzését.

[12] Arra hivatkozott: az Emberi Jogok Európai Bírósága (a továbbiakban: EJEB) joggyakorlata szerint a jogutódokat a polgári bírósági eljárásnak a jogelőd által indított eljárás kezdő időpontjától az EJEB eljárás kezdő időpontjáig terjedő időtartamra, megilleti a kompenzáció. Amennyiben a kérelmező nemcsak jogutódi, hanem saját jogon is előterjesztett igényt, akár ugyanabban a hazai bírósági eljárásban érintett félként, úgy abban az esetben saját és a jogelődi jogutódlás jogán is megilleti a kártérítés. Az EJEB – hivatkozva a Pócza és társai vs. Magyarország ügyben hozott 13353/21. számú határozatára és felszámolás alá került Radius-Hungaricus Rt. ügyeiben meghozott határozatokra – a hazai bírósági eljárásokban megtörtént jogutódlás esetén mindenkor és minden örökösnek elismeri a teljes bírósági eljárási szakaszra a jogelőd jogán a jogosultságát a többi peres félnek megítélt kártérítési összeggel azonos mértékben, a jogutódok számától függetlenül. Amennyiben a jogutódlás okiratokkal igazolt bármilyen jogcímen, úgy a jogutódok a jogelőd jogán, az alapügy kezdő időpontjától, alanyi jogon jogosultak a tisztességes bírósági eljárás megsértése miatti alapjogsérelemből következően érdemi jogvédelmet és méltányos elégtételt kérni. A hazai jogi szabályozás is összhangban áll ezzel a gyakorlattal. A perrendi szabályok szerint a jogutód a jogelődjének a helyébe lép. Ez azt jelenti, hogy a kérelmező – jogelődje jogán és a halál pillanatában, anyagi jogi jogutódlással, majd perbeli jogutódlással – az alapper felperese. A jogutódot eljárásjogi szempontból úgy kell tekinteni, mintha kezdetől fogva ő járt volna el a perben, amiből az is következik, hogy a jogfolytonosnak minősülő jogutódot megilleti a vagyoni elégtétel iránti követelés. A Pevtv. sem tartalmaz olyan megszorító, korlátozó rendelkezést, amely szerint jogutódlás esetén, amennyiben nem egy jogutód lép a jogelőd helyébe, akkor több jogutód vagyoni elégtételhez való joga csökkent. A perjogi jogutódlás megállapításával a felperesi jogutód, jelen esetben a kérelmező 2005. június 28 napjától a jelenleg is folyamatban lévő per felperese. Ennek megfelelően, mint alapjogi sérelemnek az áldozata, a vagyoni elégtételre jogosult. A Kúria Pfv.III.21.108/2016/9. számú precedensképes ítélete és az Alkotmánybíróság 23/2018 (XII.28.) AB határozata felhívásával kiemelte: ezen alanyi joga korlátozásának törvényi alapja nincs, az elsőfokú bíróság jogértelmezése contra legem és egyben Alaptörvény-ellenes is. Az EJEB joggyakorlatában nincsenek olyan ítéletek, amelyek ezt a joggyakorlatot igazolnák.

[13] A kérelmezett a fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság végzésének helyes indokai alapján való helybenhagyását kérte. Hangsúlyozta: a jogutódok perbelépésével a kártalanítás összege nem többszöröződik, a jogutódok, a jogelőd vonatkozásában eltelt időtartamra esetlegesen járó kártalanítási összegre együttesen tarthatnak igényt. A jogutódok 1/3-1/3-1/3 arányban lettek jogutódok, így a kérelmező az összeg 1/3 részére jogosult. A kérelmező által állítottakkal szemben az EJEB a határozataiban nem foglalt állást ebben a jogkérdésben.

A másodfokú bíróság döntése

[14] Az ítéltábla fellebbezés hiányában nem érintette az elsőfokú végzésnek a kérelemnek részben helyt adó rendelkezéseit, a kérelmező fellebbezését pedig alaptalannak találta a következők szerint:

[15] Az elsőfokú bíróság által helyesen felhívott határozataiban az ítéltábla már számos alkalommal foglalkozott a vagyoni elégtételhez való jogosultsággal és az ahhoz kapcsolódó jogutódlással. Ennek kapcsán következetes és állandó értelmezést alkalmazott, amely során nem került ellentétbe a nem vagyoni sérelmek kompenzálását érintő bírósági gyakorlattal, valamint az észszerű idő sérelmének kompenzálásával kapcsolatos hazai alkotmánybírósági és EJEB gyakorlattal sem.

[16] Az alapjogi jogsérelem miatti bírósági eljárás kezdeményezése nem a sérelmet elszenvedett személyéhez kötött. A Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (Ptk.) 2:54. §-ának (1) bekezdésén alapuló személyiségi jogok akár élők közötti, akár halál esetére szóló jogutódlásának kizártságával szemben a személyiségi jognak nem minősülő észszerű időn belüli eljáráshoz való jog alapjogi sérelme esetén olyan jogszabályi rendelkezés nincs is, amely szerint az ezen alapuló igények személyhez kötődnek, ezért egyébként is az élők közötti és a halál esetére szóló anyagi jogi jogutódlás sem kizárt. Ebből következően azok a fellebbezésben felhívott bírósági döntések, amelyek a személyiségi jogok megsértése miatti igényekre vonatkoznak, a vagyoni elégtétel iránti ügyekben értelemszerűen nem lehetnek irányadók.

[17] A Pevtv. 7. §-ának (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy vagyoni elégtétel jár a félnek, ha a bírósági eljárás észszerű határidőn belül történő befejezéséhez fűződő alapvető joga sérül. A vagyoni elégtételhez való jog alapja, hogy az eljárás figyelembe vehető időtartama meghaladja a törvényben meghatározott észszerű időtartamot és annak érvényesítésére a fél jogosult. A törvényi rendelkezésekből egyértelműen következik, hogy amennyiben valamelyik fél a perbe annak későbbi szakaszában lép be, azonban a per figyelembe vehető időtartama meghaladja annak észszerű időtartamát, úgy vagyoni igény érvényesítésére válik jogosulttá, függetlenül attól, hogy a perbeli részvételét követő időszak önmagában nem haladja meg a törvényi észszerű időtartamot.

[18] A vagyoni elégtétel intézményét a jogalkotó az EJEB Gázsó kontra Magyarország ügyben meghozott ítéletében foglalt felhívás alapján, az Emberi Jogok Európai Egyezményének 13. cikkében foglalt követelmény teljesítése érdekében vezette be a jogrendszerbe. Mivel a jogintézmény bevezetésére az Emberi Jogok Európai Egyezményének végrehajtása érdekében került sor, ezért a törvény alkalmazása során figyelemmel kell lenni az EJEB gyakorlatára is. Ugyanakkor a hatékony nemzeti szabályozás a tisztességes eljárás követelményének érvényesülése érdekében egymástól eltérő is lehet: az EJEB a Szaxon kontra Magyarország ügyben (no.54421/21.) a Pevtv. szabályozását és kialakított gyakorlatát kellően hatékonynak találta.

[19] Helyesen vette alapul mind az elsőfokú bíróság, mind a kérelmező, mind a kérelmezett, hogy a jogutód a perből elbocsátott jogelődjének helyébe lép; a jogelőd elbocsátásáig végzett perbeli cselekmények és az addig meghozott bírói határozatok vele szemben is hatályosak [az alapperben még alkalmazandó, a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (1952. évi Pp.) 62. §-ának (3) bekezdése]. A perrendtartás a jogutódot eljárásjogi szempontból úgy tekinti, mintha kezdettől fogva ő járt volna el a perben, a jogutódlással a perben a teljes körű jogfolytonosságot kívánja biztosítani. Mindebből következően a vagyoni elégtétel iránti követelés – eltérő törvényi rendelkezés vagy a felek eltérő megállapodása hiányában – a jogfolytonosnak minősülő jogutódot illeti meg a Pevtv. alapján számítandó, vagyoni elégtétel alapjául szolgáló teljes időtartamra. Ezért a kérelmező érvényesíthette a perbeli jogelődjének perbeli részvételére eső időtartamára is a vagyoni elégtételt, de nem azért, mert a vagyoni elégtétel iránti követelés tekintetében következett be – anyagi jogi – jogutódlás, hiszen a jogelődöt ilyen követelés a halála időpontjában nem is illette meg, hanem azért, mert az eljárásjogi, teljes körű jogutódlás folytán úgy kell tekinteni, mintha az eljárásban mindvégig maga a kérelmező vett volna részt. (Ez a levezetés jelenik meg a Debreceni Ítéltábla BDT2023. 4700 számon közzétett Pkf.II.20.032/2023/2. számú, valamint a Pkf.II.20.289/2023/2. számú határozataiban.) Ez alóli kivétel, hogy ha a jogutód nem lép a jogelőd helyébe, mert azt a perből nem bocsátják el, így nem következik be teljes alanycsere, úgy a jogutód csak a perbelépésétől jogosult vagyoni elégtételre. (Debreceni Ítéltábla Pkf.I.20.101/2024/2.)

[20] Ugyanakkor az előző értelmezést továbbgondolva: abban is állást kellett foglalni a bírói gyakorlatnak, hogy az eljárási többes jogutódlás esetén – az előzőek szerint nem vitatva, hogy a jogutód perbeli részvételétől az észszerű idő megsértése a saját sérelme – a jogelődöt megillető vagyoni elégtétel a jogutódokat együttesen vagy egészében külön személyenként illeti meg, utóbbi esetben voltaképpen többszörözve a vagyoni elégtétel összegét.

[21] A Pevtv. a jogutódlás tekintetében semmilyen szabályt nem tartalmaz, ezért több jogutódot megillető vagyoni elégtételre jogosultság meghatározása során a bíróságoknak tekintettel kellett lenni az Alaptörvény 28. cikkéből és a Pevtv. 9. §-a (4) bekezdésének utaló szabálya értelmében a Pp. Preambulumából is következő iránymutatásokra, különösen a magánjogi jogviták tisztességes eljárás elvén nyugvó rendezésének és az anyagi jogok hatékony érvényre juttatásának az elismert céljára. Ennek során kiemelten kellett értékelni, hogy a jogalkotó a vagyoni elégtételt az igazságszolgáltatási tevékenység hatékonyságának ösztönzése, a bírósági polgári peres eljárások elhúzódásával szembeni hatékony jogorvoslat megteremtése céljából vezette be és egy olyan modellt alkotott, amely számszerűsíthetően az eljárás időtartamához és a jogosultak perbeli részvételéhez kapcsolta annak mértékét.

[22] A kérelmező jogelődje, 'kérelmező jogelődjének neve' a napi 400 forint vagyoni elégtételre és nem napi 3X400 forint vagyoni elégtételre vált jogosulttá. A jogutód kérelmező észszerű időn belüli befejezéshez való joga személyében csak akkortól érvényesülhetett, amíg félként a perben részt vett, azt megelőzően csak a jogelődje perbeli részvétele okán lett jogosult vagyoni elégtételre. Az alapjogi sérelem ugyan nem osztható, azonban ezt a sérelmet a perbe lépéséig nem a kérelmező, hanem a jogelődje szenvedte el – azaz erre az időre nem az ő jogsérelmét kell kompenzálni, hanem a jogutódlás folytán jogosulttá vált a jogelődjének erre az időre járó vagyoni elégtételre. Az a jogkövetkezmény, hogy az eljárásjogi jogutódlás folytán úgy kellett tekinteni, mintha az eljárásban mindvégig részt vett volna, nem eredményezheti azt, hogy több vagyoni elégtételre lenne jogosult, mint amely jogelődjét összesen megillette volna. Az ellenkező értelmezés ahhoz a nyilvánvalóan nem támogatható helyzethez vezetne, hogy az eljárás elhúzódásáért felelős bíróság fizetési kötelezettsége nem attól függene, hogy hány fél részére okozott sérelmet, hanem hogy a sérelmet szenvedett félnek hány jogutódja van. Ha a perben részt vett félnek több jogutódja van, akkor az egyes jogutódok a perbelépésük engedélyezéséig nem a jogelődjüket megillető vagyoni elégtétel egészére, hanem erre az időszakra együttesen jogosultak arra a vagyoni elégtételre, amely jogelődjüket összesen megillette volna. A jogutódlás nem eredményezheti a jogszabály szerint járó vagyoni elégtétel megsokszorozódását. (Debreceni Ítéltábla Pkf.II.20.149/2025/2., Debreceni Ítéltábla Pkf.I.20.301/2025/2., Debreceni Ítéltábla Pkf.I.20.313/2025/2.)

[23] Nem mond ennek ellen az EJEB hivatkozott gyakorlata sem. Mint ahogy az elsőfokú bíróság is kifejtette: azon felhívott ügyekben, amelyek esetében az állam megállapodás keretében vállalt fizetési kötelezettséget a kérelmezők felé, a bíróság határozata csupán annyit tartalmaz, hogy az egyezséget a bíróság tudomásul vette, de a jogutódot megillető követelés általános szabályairól irányadó rendelkezéseket nem tartalmaz. Az EJEB által megítélt igazságos elégtétel összegére részletes, a kártérítés összegét előre is konkrétan meghatározhatóvá, kiszámíthatóvá tévő szabályozás nincs is, még annak figyelembevételével sem, hogy a bíróság törekszik a kártérítés összegére standardizált szabályok kialakítására. Az összezszerűség egyedi mérlegelése mellett ezért nem tehető olyan megállapítás, hogy az EJEB kötelezően a jogutódok számától függetlenül azonos mértékű jóvátétel ítélendő meg. A Pevtv. alapján megítélt vagyoni elégtétel összege a figyelembe vehető napok számának és a kormányrendeletben meghatározott konkrét napi tételnek a szorzata; ekként utóbbi esetben határozható meg egyértelműen, hogy a jogelődöt milyen mértékű vagyoni elégtétel illetné

meg. Nem következik ellenkező eredmény a hivatkozott magyarországi bírósági és alkotmánybírósági gyakorlatból sem. A Kúria felhívott döntése egyrészt nem alapjogvédelmi, hanem személyiségvédelmi pénzbeli szankció jogutódlásában foglalt állást, másrészt nem is foglalkozott az összeg a jogutódok közötti megosztásával. Az Alkotmánybíróság pedig a tisztességes eljárás követelményét és ezzel kapcsolatban a bíróságokra irányadó értelmezési követelményeket elemezte, de nem érintette a jogutódlás kérdéskörét.

[24] Mindezekre tekintettel az ítéltábla az elsőfokú bíróság végzésének nem fellebbezett részét nem érintette, annak fellebbezett részét a Pevtv. 9. §-ának (4) bekezdése és a Pp. 389. §-án keresztül alkalmazandó 383. §-ának (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

[25] A fellebbezés nem volt eredményes, viszont a kérelmezett nem terjesztett elő másodfokú költség iránti igényt, ezért erről rendelkezni az ítéltáblának nem kellett.

[26] A Pp. 102. §-ának (6) bekezdése értelmében az Itv. 39. §-ának (1) bekezdése és 47. §-ának (1) bekezdése szerint meghatározott fellebbezési illeték megfizetésére a kérelmező köteles a polgári és közigazgatási bírósági eljárás során meg nem fizetett illeték és állam által előlegezett költség megfizetéséről szóló 30/2017. (XII.27.) IM rendelet 3. §-ának (2) és (2a) bekezdése által meghatározottak szerint.

Debrecen, 2026. március 3.

Dr. Pribula László s.k. a tanács elnöke, előadó, Dr. Gárdosi Judit s.k. bíró, Dr. Árok Krisztián s.k. bíró